

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije na podlagi 23. člena Sklepa o ustanovitvi Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 48/23) sprejema

Pravila in postopek izbora odličnih dosežkov v znanosti

I. Splošno

S temi pravili se določajo postopek in kriteriji za vsakoletni izbor odličnih dosežkov v znanosti. Odlični v znanosti je projekt, ki ga Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija) izvaja v okviru promocije znanosti. Gre za izbor najvidnejših dosežkov preteklega in tekočega leta, ki so bili podprti s strani agencije in javno objavljeni.

II. Postopek izbora

Agencija povabi vodje raziskovalnih projektov in programov k oddaji predlogov najvidnejših dosežkov preteklega in tekočega leta, ki so bili podprti s strani agencije in javno objavljeni. Izbor najvidnejših dosežkov temelji na klasifikaciji raziskovalnih panelov ERC (PE - Naravoslovje in tehnika, LS - Vede o življenju - SH Družboslovje in humanistika) oziroma znanstvenih ved po klasifikaciji ARIS.

Prejeti predlogi morajo vsebovati vir, iz katerega je razvidno leto nastanka, opis dosežka, bibliometrične kazalce in avtorski grafični povzetek. Za poslane grafične elemente (fotografije ali drugo slikovno gradivo) morajo avtorji imeti avtorske pravice oziroma pridobiti dovoljenje avtorjev (grafičnih elementov) za objavo.

Agencija pregleda prejete predloge in po potrebi predlagatelje pozove k dopolnitvam nepopolno podanih predlogov z rokom dopolnitve do 8 delovnih dni.

V primeru, če predlagatelj predloga ne dopolni v roku, ga agencija lahko podaljša skladno z možnostmi poslovnih procesov. Če predlagatelj vloge ne dopolni niti v podaljšanem roku, se tak predlog ne uvrsti v nadaljnji postopek, o čemer se predlagatelja obvesti z dopisom.

Agencija uvrsti prejete popolne predloge dosežkov na obravnavo v znanstvenoraziskovalne svete ved (v nadaljnjem besedilu: ZSV). Članice in člani ZSV izmed predlogov izberejo do osem dosežkov na raziskovalni panel ERC (PE Naravoslovje in tehnika, LS Vede o življenju, SH Družboslovje in humanistika) oziroma do štiri na znanstveno vedo po klasifikaciji agencije. Opredelijo tudi dva izmed izbranih dosežkov v okviru posamezne znanstvene vede, ki bosta javno predstavljena v okviru javnih dogodkov agencije.

Po potrditvi izbora na ZSV agencija predloži celoten seznam odličnih dosežkov v obravnavo in potrditev znanstvenemu svetu ARIS.

III. Kriteriji izbora

Prednostni kriteriji za izbor so opredeljeni po posameznih znanstvenih vedah.

Skupni izbirni kriteriji ne glede na vedo so:

- prednost izvirnih dosežkov pred preglednimi članki,

- korespondenčni ali vodilni avtor sta iz Slovenije, kar kaže na ključno vlogo slovenskih raziskovalcev v tem dosežku,
- kot dosežek se upošteva vse vrste dosežkov iz Splošnega akta o raziskovalnih nazivih, v delu, kjer ta določa nacionalno oziroma mednarodno primerljive standarde na področju delovanja raziskovalca (minimalni količinski pogoji),
- kakovost dosežka se določa glede na minimalne kakovostne pogoje, kot jih določa Splošni akt o raziskovalnih nazivih.

Prednost pri izbiri imajo dosežki, ki ustrezajo naslednjim kriterijem glede na vedo:

Naravoslovje:

- znanstvena odličnost,
- odmevnost (npr. po citiranosti) oziroma objava v reviji izjemnega ugleda,
- pričakovani družbeni ali ekonomski učinki oziroma neposredna uporabna vrednost,

Tehnika:

- odmevna inovacija, ki temelji na znanstvenih objavah v kvalitetnih revijah oziroma patenti,
- tehnološki potencial za Slovenijo.

Medicina:

- prelomno odkritje, ki omogoča nov vpogled v medicinski znanosti,
- možen prenos novega znanja v neposredno uporabo,
- razvojni potencial za diagnostične in terapevtske postopke,
- odmevnost in objava v vrhunskih revijah.

Biotehnika:

- pričakovani družbeni ali ekonomski učinki oziroma neposredna uporabna vrednost,
- odmevnost (npr. po citiranosti) oziroma objava v pomembni reviji ali reviji izjemnega pomena/patenti,
- upoštevan vidik trajnostnega razvoja, ohranjanja okolja in zdrave hrane,
- v raziskavi izpostavljena vloga mladega raziskovalec/ka oziroma mladega doktorja/ica.

Družboslovje:

- pomen za razvoj slovenske družbe - iskanje odgovorov na aktualna družbena vprašanja oziroma pomemben družbeni ali ekonomski učinki, spodbujanje socialne pravičnosti na specifičnih področjih,
- inovativnost (rekonceptualizacije, novi pristopi ali metode, novi disciplinarni oziroma interdisciplinarni temelji ipd.),
- odmevnost (objave v vrhunskih revijah, spodbujanje javne razprave, vpliv na spremembe v praksi),
- pomen za razvoj znanstvenih (pod)disciplin, raziskovalnih kadrov in znanosti predvsem v Sloveniji in v svetu,
- prispevek k prepoznavnosti oziroma uveljavljanju Slovenije v svetu in prispevek k mednarodnemu sodelovanju.

Humanistika:

- znanstvena odličnost,

- nova spoznanja,
- relevantnost za področje,
- mednarodni ali nacionalni pomen.

Interdisciplinarne raziskave:

- pričakovani družbeni ali ekonomski učinki oziroma neposredna uporabna vrednost,
- odmevnost (npr. po citiranosti) oziroma objava v pomembni reviji ali reviji izjemnega pomena/patenti.

Pri izboru enakovrednih dosežkov za javno predstavitev velja, da imajo prednost tisti, pri katerih skupina raziskovalcev (oziroma večina soavtorjev) ni sodelovala pri preteklih predstavitvah Odlični v znanosti, razen v primeru, ko ZSV prepozna dosežek kot pomemben prispevek tistega leta.

IV. Priznanja

Avtorjem izbranih odličnih dosežkov se podeli **Priznanje za odlične v znanosti**, kjer je naveden naslov dosežka ter vsi avtorji dosežka.

V. Javna objava in predstavitev izbranih odličnih dosežkov v znanosti

Celoten izbor odličnih dosežkov v znanosti za posamezno leto agencija objavi v publikaciji Letno poročilo ARIS.

Del izbranih odličnih dosežkov je vsako leto predstavljen na javnosti dostopnih dogodkih.

VI. Veljavnost

Ta pravila pričnejo veljati naslednji dan po objavi na spletni strani agencije.

Dr. Špela Stres,
direktor

Številka: 6309-295/2024-17

Datum: 11. 12. 2024